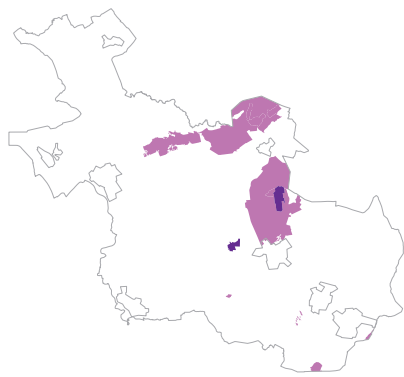

1.6 Natuurlijke laag • Hoogveengebieden

Eenheid

Overzicht hoogveengebieden (indicatief), de in cultuur gebrachte gebieden staan licht paars op de kaart, donker paars zijn de half-natuurlijke hoogveengebieden die nog resteren

Kenmerken

Op waterhuishoudkundig geïsoleerde plekken (waar het regenwater wordt vastgehouden) ontwikkelde zich in het zandgebied op kleine en grote schaal hoogveen; onder invloed van regenwater ontstonden veenmoerassen. Deze groeiden als een dikke spons van veenmossen steeds verder omhoog, los van het grondwater. De extreme zure en voedselarme omstandigheden leidden tot natte, slecht toegankelijke moerasgebieden, waar vrijwel geen boom kon groeien.

De hoogveenrestanten worden gekenmerkt door een hoge waterkwaliteit, een hoge waterstand en een hoge natuurkwaliteit. Lokaal is sprake van “levend hoogveen” (veenaangroei).

Bodem: hoogveen

Hydrologie: regenwaterlens

Natuurlijke vegetatie: veenmos

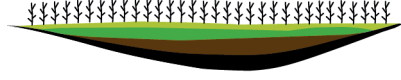
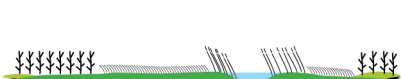
Cultuurlandschap: zie §2.6 hoogveenontginningen en §2.7 veenkoloniaal landschap

Foto: half-natuurlijk hoogveen restant Engbertsdijksvenen

Beeldenreeks: ontwikkelproces van open water, via laagveenontwikkeling tot een hoogveenmoeras

stadium 1: open water

stadium 2, 3, 4: laagveenontwikkeling

stadium 5: hoogveengroei op laagveen

Ontwikkelingen

De grootste delen van het hoogveen zijn afgegraven en als turfblokken verstookt. In een paar kleine hoogveenreservaten wordt de waterstand met kunst en vliegwerk hoog gehouden. Zo kan het hoogveen zich op een aantal geïsoleerde plekken regenereren.

Ambitie

De ambitie is de hoogveenrestanten in stand te houden en op een aantal plekken het hoogveen opnieuw tot groei te brengen. Het open natte karakter is hierbij een belangrijke kwaliteit. De inzet is op de randen tussen de hoogveenrestanten en de hoogveenontginningsgebieden de hoogveenontginningsgebieden landschappelijk leesbaar te maken als ontgonnen deel van het oorspronkelijk veenlandschap. Zo ontstaat een samenhangend en leesbaar landschap in de hoogveengebieden en een overgang naar heide en schaalgraslanden eromheen.

Voorbeeld: het concept ‘land van de honderden veentjes’ brengt hoogveengroei vanuit vele kleine venetjes opnieuw tot ontwikkeling én maakt dit beleefbaar. [uit: eerste idee uit verkennende studie hoogveenregeneratie, VPxDG i.o.v. Landschap Overijssel, 2008]

Sturing

- Norm
 - De hoogveenrestanten krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van levend hoogveen, de waterkwaliteit, waterkwaliteit en de natuurkwaliteit.
 - De overige delen van de hoogveenontginningsgebieden krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op behoud van het nog resterende veenpakket; het waterpeil is hier op afgestemd.
- Richting
 - Als ontwikkelingen plaats vinden in de nabijheid van hoogveenrestanten, dan dragen deze bij aan verbetering van de hydrologie om verdroging van het veenpakket tegen te gaan en, waar mogelijk, aan toename van natuurkwaliteit en het areaal levend hoogveen. Dit zijn uitgangspunten bij (her)inrichting.
- Inspiratie
 - Beheer gericht op het in stand houden van de variatie en de vitaliteit van het hoogveen.
 - Extensief recreatief medegebruik bevorderen.